

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N°. 127.

4. Listopada 1829.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia. —

N. Pan najwyższem swoim postanowieniem z dnia 19. Października b. r. raczył najtęskawiej c. k. Radcę rządowego Austrii niższej i Kapitana cyrkulowego w P. N. L. W. Jana Chrzyciela Barona de Waldstätten, mianować Naddyrektorem Polioyi wiedeńskiej, z tytułem c. k. Rady nadwornego.

Połączona Kancelaryja nadworna dwa opróżnione w Galicyi miejsca Komissarzy cyrkulowych pierwszej klasy, nadała tamecznym Komissarzom cyrkulowym drugiej klasy: Józefowi de Maroszany i Karolowi de Sacher.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka południowa.

W dniu 4. Sierpnia zagał Guerrero kongres meksykański mową. W téjże wyraża, iż podług stanu terażniejszego Hiszpanii, niepodobniestwem było spodziewać się, aby Państwo to uderzyło na Meksyk, tymczasem tak się stało, jednakże od miłości ojczyzny i odwagi Meksykanów najgorsze czeka ich przyjęcie. Potęga patryjotyzmu, która już w 19 Państwach zwycięztwo odniosła i Hiszpanów oddaliła, nie może być zniszczoną. W końcu tak mówi: »Senatorowie i Deputowani! Przyjmiejcie moje powinszowania. — Nie ustawajcie w waszych ważnych i pożytecznych pracach, okryjcie kraj wasz chwałą, a nieprzyjaciół smutkiem. Utrzymajcie z stałością wasze godne podziwienia ustawy, tak przyjemne ludowi meksykańskiemu. Spuście się na wierne przeznaczenie władzy wykonawczej we wszystkiem, z tém uroczystem dzisiaj zapewnieniem, iż nigdy żadna inna zasada nie będzie kierowała mojem postępowaniem, tylko konstytucyja i ustawy.«

Podług Dzienników angielskich, odebrany w Londynie nadzwyczajny numer gazety bogockiej z dnia 7. Sierpnia mieści zawarte w d. 27. Czerwca w Gwayaquil między kolumbijskim Jenerałem brygady de Febres Cordera a peruwijańskim Podpułwnikiem Valeriestra, zawieszenie broni, aż do powrotu Pułkownika Guerra, którego Bolivar wysłał ze zleceniem do obozu peruwijańskiego w Piura, aby żądał oddania zamku Gwayaquilskiego,

w celu zawarcia nowego zawieszenia broni, zanim obydwaj rządy zgodzą się na pokój. — Po złożeniu w dniu 6. przez Jenerała Lemar prezydency i dowództwa wojska i deportacyi do Ameryki środkowej, wyjechał w dniu 17. Czerwca Jenerał peruwijański dowodzący w Gwayaquil do Callao, Gamara zaś został przez nowy rząd pod la Fuente w dowództwie wojska potwierdzony.

Gazeta Francyi pisze: »Jenerał Pinto mianowany został Prezydentem Rzeczypospolitej Chilijskiej. Listy z tego kraju mówią, iż kilka osób bez znaczenia chciały w dniu 6. Czerwca obalić rząd, lecz zamiar ich nie udał się. — W tymże dniu wszedł Jenerał La Fuente w 500 ludzi do Limy i bez oporu opanował rządy. Bolivar znajdował się w Piura na czele 6000 ludzi. Sądzą, że La Fuente działa podług jego zlecenia. Tenże wydał odezwę do Peruwijańców, w której oświadcza, że im pokój i pomyślność przynosi, poczem wydał wyrok, przez który ogłosił siebie najwyższym naczelniikiem rządu aż do zebrania się reprezentacyi narodowej.«

Zjednoczone Stany Ameryki północnej.

Z Nowego Yorku donoszą pod dniem 18. Września: Mieszkańcy prowincyi Augusta w Wirginii, która ma znaczną liczbę niewolników, ułożyli pamiętnik do zgromadzenia narodowego, które się w następującym miesiącu ma odprawić w Richmond, dla naradzenia się nad poprawą konstytucyi Wirginii; w tém piśmie proszą oni o zniesienie niewoli, wystawiając ją jako psującą obyczaje i dla interesów kraju w każdym względzie szkodliwą. Podług zdania w tymże pamiętniku umieszczonego, niewolnicy powoli powinni być uwolnieni; przyczém dotychczasowych posiadaczy prawa powinny być ile możności uważane. »Chętnie« wyrażają oni między innemi, »poniesiemy przemijające ofiary, jakich przełożony środek wymaga, aby nie narazić się w przyszłości na powstanie niewolników, które koniecznie nastąpi, jeżeli sami nie będziemy pracowali około ich emancypacyi.«

Portugalyja.

Z Terceiry zawiął do Londynu okręt angielski, który opuścił wyspę w dniu 21. Wrześ. Handel był w stanie kwitującym, ponieważ o blockadej więcej nie słycać, chociaż jeden okręt

i dwie fregaty krążą po tych morzach. Żywności było podostatkkiem. Z wziętych w niewolę Miguelistów, 300 weszło do służby i podzielono ich między wojsko. Żeby żołądki i żywność dochodziły regularnie wojska, postarano się o to ojciec Królowej. — Hr. Villafior przeznaczył nagrodę za każdą kulę działową, które Migueliści przy uderzeniu na tę wyspę wyrzucali; wskutek tego uwiadomienia zebrano 5000 kul i oddano Jenerałowi; 400 jeńców portugalskich użyto do robót publicznych. — Wieści, która się z Paryża rozchodzi, że wszystkie Azorskie wyspy idąc za przykładem wyspy Terceiry, ogłosiły się za Donną Marią da Gloria, nie dawano wiary w Londynie, ponieważ wiadomości, które wprost z Madeiry z dnia 10. Września odebrano, takowej nie potwierdzają.

Gazety londyńskie donoszą z Lizbony z dnia 1. Października, że w Niedzielę przedtém Dom Miguel w zamku Alfeite na lewym brzegu Tagu aresztował osobiście Wicehr. de Queluz (Pana Pires) i rozesała się pogłoska, że ślop wojenny Activa, odebrał rozkaz zawieźć go na wyspy Zielonego przylądka.

Nowy angielski Jeneralny Konsul w Portugalii, P. Mackenzie, który zastąpi P. Matthews, przybył w dniu 26. Września na fregacie Briton do Lizbony. Ta fregata zawijając wywiesiła banderę portugalską, i witając miasto dała 19 razy ognia, na który z zamku Belem odpowiedziano.

Diennik Correo de Porto umieścił wyrok, zapadły przeciwko 21 osobom, które w Czerwcu 1828. na statku pocztowym Belfast przybyły z Anglii do Portugalii. Wszyscy są wskazani, aby utracili swoje stopnie i zostali na Praca Nova straceni.

Hiszpanija.

Z Madrytu donoszą pod d. 5. Października: Król jakotóż reszta Członków rodziny królewskiej pożądanego doznają zdrowia. W dniu 1. t. m. jako w rocznicę uwolnienia Jego Król Mci z niewoli kadykskiej, była gala u Dworu i Ciało dyplomatyczne udało się do Eskorialu dla złożenia życzeń Królowi Jmci. — Dżdż ulewny, przez kilka dni trwający, a który jeszcze w dniu 1. Października padał, był przyczyną, że tą razą nie znajdowało się tyle osób do ucałowania ręki królewskiej i na pokojach, jak to zwyczajnie bywa. Król Jmć wyglądał bardzo dobrze i zdaje się, że puszczenie krwi w dniu 13. Września (Królowi Jmci jeszcze nigdy nie puszczano krwi) z powodu mdłości, w którą był popadł, miało dobry skutek. — Infant Don Francisco de Paula wraz z małżonką swoją przybył w dniu 27. Września do Walencji w podróży do Barcelony, i oprócz honorów jego stopnicwi należnych, z największą radością został

przyjęty. — W Sierpniu zawinęło do Kadyxu wolnego portu 211 okrętów z ładunkiem, a 123 okrętów różnej wielkości z tego portu odplynęło; pierwsze wzięły 11,215 1/2 beczek, a ostatnie 6171 beczek ciężaru.

(Podług hiszpańskiej gazety bajonńskiej Infant Don Francisco de Paula przybył szczęśliwie w d. 4. Października do Barcelony)

— Z tamtąd d. 6. Października. —

Jenerał Major Francisco Xavier Fernandez, który prywatnie mieszkał w Barcelonie, mianowany został Gubernatorem Madrytu; Jeneralny Kapitan Walencji Jenerał Longa, wyprawił ku czci Infanta Don Francisco de Paula i jego małżonki, podczas ich przejazdu przez Walencyją świetny festyn. Naczelnik trybunału alkadów nadwornych, Don Fernandez del Pino, mianowany jest w miejsce zmarłego Don Bruno Vellariano Prezydentem wydziału, do wzajemnych pretensyj do Francji, wyznaczonego. Rząd zamysla wyprawie meksykańskiej nowe posłać posiłki; równa liczba dawniejszym wojskom ma niebawem popłynąć; Jeneralny kapitan w Porto Rio, ma w tym samym zamiarze 1000 ludzi wysłać, podczas gdy 700 ludzi z wysp Filipińskich postanych będzie do Acapulco. Podług listów z Andaluzji, panują tam nieznośne upały.

Podług listów z Murcyi z d. 26. Września z nowu tam niestety dają się, na nowo uczuwać trzęsienia ziemi. W d. 24. rano o godzinie 11tej dało się uczuć acz niesilne, wszelako długo trwające trzęsienie ziemi. W nocy z d. 24. na 25. dało się uczuć kilka wstrząśnień. Tameczny kommissarz policyjny otrzymał doniesienie od dyrektora policyi Orihuelskiej, iż w upływnym tygodniu naliczono w Torreveja 50 różnych wstrząśnień ziemi; powietrze było nadzwyczajnie zimienne.

Wielka Brytania i Irlandyja.

W d. 12. Października były pokoje u króla Jmci w zamku Windsorskim; znajdowali się wszyscy Ministrowie gabinetowi. P. M'Lean, poseł zjeznoczonych Stanów Ameryki północnej, był Królowi przedstawiony, i wręczył mu swój list wierztyelny. Sir Brook Taylor był na pożegnaniu u Króla Jmci, przed wyjazdem swoim do Berlina. Monarcha odprawił potem tajną radę, na której Parlament na nowo do dnia 10. Grudnia został odroczone, po ukończeniu tajnej rady Recorder Londyjski zdał swoje sprawę z wyroków wydanych w ostatnich posiedzeniach na zbrodniarzu. Raport ten trwał blisko dwie godziny. Xięstwo Jchmość Klarencyi, powrócił z Francji do swojego wiejskiego mieszkania w Bushy Park.

Kommissarze do zaopatrzenia angielskiej marynarki (Commissioners of the victualling board) zawarli na potrzebę r. p. kontrakty o dostawę 250,000 gallonów rumu, zatem tylko o 50,000 więcej jak zeszłej jesieni.

Admiralicja kazała zwrócić Kapitanowi Dickenson ilość wszystkich wydatków i kosztów, które na sprawę wsządzie wojennym poniósł.

Kuryjer w drugim wieczorném wydaniu d. 13. Paźd. ogłosił rossyjsko-turecki traktat pokoju.

Dziennik Dubliński (*Dublin's Evening Post*) zarzucił przed kilką dniami Panu O'Connell inkonsekwencję, i twierdząc, iż razem jest przyjacielem francuzkich liberalistów i katolików Irlandzkich. Przeciwno temu broni się teraz Pan O'Connell w liście, który w owym Dzienniku kazał umieścić, a w którym wyraża: »Liberalne stronnictwo we Francji jest to samo, co niegdys zwało się stronnictwem Jakóbinów; teraz, gdy się czasy zmieniają, przyjęło nie tak twardo brzmiące nazwisko: »liberalne.« Aż nadto znane mi jest to stronnictwo; właśnie nie jest one przyjaciółką wolności, albowiem gięło się już pod żelaznym kopytem despotyzmu i teraz byłoby gotowe czotgać się znowu przed tronem pierwszego od szczęścia uwieńczonego awanturnika wojskowego, gdyby ten chciał się z niem zgodzić na jedyną wielką namiętność — na nienawiść przeciwko chrześcijaństwu. Bardzo dobrze znam stronnictwo liberalne; nie pragnie ono innej wolności, jedno zniszczenia religii i umoczenia jeszcze raz rąk swoich we krwi kieży. Nie tylko jako pokorny, aczkolwiek rzetelny obrońca boskiej mądrości; lecz także jako uległy i gorliwy czciciel cywilnej wolności, jestem nieprzyjacielem liberalistów. Ah! oni to byli niestety najzapamiętalsi nieprzyjaciele wolności cywilnej. Pomijam historję krwawego, anarchicznego i wojskowego despotyzmu, który zowią rewolucją francuzką i zwracam się tylko do hiszpańskich Korteżów. Czytajcie bezstronnie ich historję, a zobaczycie, że młoda nadzieja wolności w Hiszpanii, została przez liberalistów zniszczona, którzy poczynali od tego, aby obalić religiję katolicką; tak było i w Portugalii; liberalisci utracili tam wsparcie ludu i stusznia go utracili, albowiem uderzyli na »skatę przez wieki Irlandzkie wzniesioną«, na kościół i starali się nadać wierze Portugalozyków, albo raczej przeciwko téjże ustawy.«

W Plymouth odbrano z Londynu rozkazy, aby wszyscy Oficerowie i żołnierze portugalscy nie będący w służbie, a znajdujący się jeszcze w tém mieście, byli w gotowości do wypłynięcia na wyspę Terceirę. Taki sam rozkaz jak słychać, posłano do wojska portugalskiego we Francji.

Hr. Grosvenor dotąd gorliwy Whig, na zgromadzeniu klubu Chesterskiego miał mowę na pochwałę Xięcia Wellingtona i jego administracyi; ztąd wnoszą, że nie tylko ón, lecz i inni członkowie stronnictwa Whigów połączą się z administracyją przed zwołaniem Parlamentu.

Gazeta Quebekska z d. 9. Września mówi o wyprawie do Saguenay, mało znanej części Kanady, dodając, że była szczęśliwą w usiłowaniach swoich względem poznania stanu tego kraju i zapewne jeszcze w ciągu jesieni powróci z ważnymi wiadomościami.

W Indjach wschodnich zawiązuje się teraz towarzystwo dla wsparcia w tym kraju osad i dawania nowym przybyszom sposobu wyżywienia się.

Z Kalkuty smutne nadchodzą wiadomości o uprawie indygo; pogoda zupełnie sięwom nie sprzyjała.

Okręt ładowny 200 osobami na deportacyją wskazanym, zwany Delfin, zatonął w nocy z d. 16. t. m. pod Chatham. Obawiają się, aby wszyscy więźniowie nie postradali życia.

W d. 13. Paźdz. spuszczone w Liverpoolu z warsztatu okręt z żelaza budowany. Jest ón 60 stóp długi, 13 szeroki, 7 1/2 głęboki i może wziąć 90 beczek ciężaru. Zanurzył się w wodzie 14 cali, co jest mniej jak linija wody okrętu drewnianego równej ciężkości.

Przed 25 laty zatonął przy brzegach irlandzkich nie daleko Donaghadee, z Hawanny przybyły okręt wraz z znacznemi summami pieniędzy przez długą handel niewolnikami uzyskanemi; nikt nie pomyślał o wydobyciu skarbu, może nikt temu nie wierzył. Przed trzema lub czterema miesiącami udał się na toż miejsce Wallizejczyk, który o tém zdarzeniu słyszał, w umyśleń do tego urządzoném czotnie, z dzwonem nurkowym, i miał już 50,000 f. szt. w hiszpańskich talarach wydobyć, lecz mieszkańcy Donaghadeescy nie dozwolili mu więcej szukać, sami sobie taki dzwonek sprawili i teraz resztę wydobywają.

Z Stirlingtonoszą, że téj jesieni mocno pszczoły wyginęły.

Gazeta Trinidadzka donosi między innemi, że deputacyja najznamienitszych mieszkańców miasta Meksyku przyspieszyła odplynienie wyprawy do Hawanny.

Żyrafa, którą Pasza Egipski Królowi Angielskiemu darował, zdechła w d. 10. z. m.

W d. 6. z. m. odbyły się na kolei żelaznej między Manchestrem a Liverpoolem, gonitwy 4 skorowozów o nagrodę, którą właściciele kolei wyznaczili. Trzy tych wozów pędzone były parą, a czwarty koniem ciągniony. Machina, której przyznana będzie nagrodę, należy do PP. Braithwaits i Współki w Londynie; odbyła ona

30 mil angielskich prawie w godzinę. Przeszło 10,000 ludzi było obecnych i dziwilo się śmiałości osób siedzących w powozie, który zdawał się na skrzydłach wiatru pośpieszać.

Śnieg, który tego roku tak wcześnie spadł, daje powód pewnemu Dziennikowi Londyńskiemu do uwag, że przed 8 lub 10 laty spadło było w Londynie w d. 8. Paźdz. wiele śniegu, a potem bardzo łagodne powietrze nastąpiło.

Listy z Plimonth donoszą, że przybyły tamże z wyspy Ś. Maurycego okręt przywiózł wiadomość, o pokazaniu się przed tą wyspą małej eskadry francuskiej z wojskiem, mającej zamiar udać się do Madagaskaru dla zajęcia tamże Tamtawe, port Delfin, wyspę Ś. Maryi i inne miasta, które dawniej do Francuzów na tych brzegach i w sąsiedztwie tej wyspy należały. Z początku pokazanie się tej eskadry nabawiło trwogą Port Louis, atoli ta znikła, skoro się dowiedziano o jej przeznaczeniu.

Z Bombay donoszą, że JWys. Nizam Xiążę Haiderabad umarł w d. 21. Maja. Syn jego starszy Nazir-u-Dowlah objął po nim rządy i największą spokojność ma tam panować.

Francyja.

Xiężna Berry, która na przeciwko Królestwu Neapolitańskiemu, rodzicom swoim, jedzie do południowej Francyi, nocowała d. 15. Paźdz. w Macon. Xiążę Blacas powita wysokich Podróżnych ze strony Króla Jmci Francuskiego.

Postanowienie król. zwołuje kolegium Departamentu Girondy na d. 15. Listopada do Bordeaux, dla wybrania Deputowanego w miejscu P. Ravez.

Postanowienie król. przemasza tym osobom, którym Król dozwolił zaprowadzić majoraty, lub nadał tytuły szlacheckie, a które dotąd należnej opłaty kancelaryjnej nie uiściły, czas sześciomiesięczny, po upłynieniu którego bezowocnie, owa łaska będzie cofniona.

Inne postanowienie mianuje P. Arband Joncques Radoę Stanu w służbie nadzwyczajnej, Prefektem Departamentu ujścia Rodanu, w miejsce zmarłego P. Villeneuve Bargemont; dalej P. Vismes, Prefekta Departamentu Aube, Prefektem Dep. złotych wzgórków; dalej P. Waldemar de Brancas, Prefekta Dep. wyższej Saony, Prefektem Depart. Aube; a P. Lebrun de Charmettes, Podprefekta obwodu Coulommierskiego (Sekwany i Marny) Prefektem Dep. wyższej Saony.

Gazeta Francuzka donosi: »Hiszpanija uznała

władztwo Dom Miguela. Hra. Figuera, Poseł Portugalski wręczył Królowi Hiszpańskiemu a Poseł Hiszpański Królowi Portugalskiemu swoje listy wierzytelne.«

Ten sam Dziennik pisze z Toulonu, że depesza telegraficzna wstrzymała odpłynienie wszystkich okrętów przeznaczonych na Wschód. Okręt »Scipio« już miał wyjść pod żagle; gdyby kwadrans później, jużby był odpłynął.

Dziennik handlowy donosi: »P. Roy przybył do Paryża; w dniu swego przybycia miał długą konferencyją z Ministrem skarbu, P. Chabrol. P. Humann przybył także do Paryża.«

Od P. Champolliona młod. nadeszły listy z Egiptu, datowane pod d. 26. Maja, 18. Czerwca i 4. Lipca. Pod dnem ostatniem ukończono śledztwo w grobowcach Królów w Biban el-Molok, w Tebach. Z pięciomiesięcznej pracy w tych królewskich katakombach otrzymane rezultaty bardzo są interesujące. Między innymi znaleziono wykaz wschodu konstellacyj, na wszystkie godziny każdego miesiąca w roku. Jestto astronomiczny i astrologiczny pomnik najdawniejszej starożytności egipskiej. P. Champollion zamyslał pomniki Tebańskie aż we Wrześniu opuścić.

W d. 4. z. m. zawiął do Toulonu okręt Walkan przybywający z Egiptu. Miał 35 młodych Greków na pokładzie, którzy utraciwszy rodziców w boju, byli przez Turków w niewolę wzięci i do Egiptu zaprowadzeni. Jak wiadomo Hr. St. Leger, synowiec P. Hyde de Neuville, npoważniony był do wykupienia młodych Greckich niewolników, i przesłał Ministerjum przyrzekło 50 tych sierót kazać we Francyi na król. koszt wychowywać. Projekt ten jest teraz zaniechany. Przynajmniej bryg Volage, który w d. 5. z Toulonu do Grecyi popłynął, zabrał owych 35 chłopców. — Gazeta usprawiedliwia ten środek tem, iż, gdy Grecyja osiągnęła pokój i opieka Hellenów musi ustać, sieroty francuskie na pierwszeństwo te.az zasługują.

Niemcy.

Podług pism publicznych z Hamburga z d. 16. Paźdz. przybył tam Jeneral Santander (przez Boliwara złożony i wygnany Wice-Prezydent Kolumbii) na pokładzie okrętu Maryja, płynącego z Puerto Cabello. Jak słysząc udać się chce do Paryża. Przy odejściu tego okrętu z Puerto Cabello w d. 26. Sierpnia rozeszła się tam była wiadomość o zawarciu pokoju między Kolumbija a Peru.